

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**Приложение
към Заповед № РД 09 – 36/ 11.01.2005 г.**

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за придобиване първа степен на професионална квалификация

ПРОФЕСИЯ: 543060. ТАПИЦЕР
СПЕЦИАЛНОСТ: 5430601. ТАПИЦЕРСТВО

София, 2004 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика за придобиване първа степен на професионална квалификация по професия **Тапицер**. Разработена е на основата на ЗНП, ЗПОО, ЗСОМ и нормативните документи за придобиване степен на професионална квалификация.

С държавните изпити по теория и практика на професията се извършва проверка и оценка на придобитите в процеса на обучение професионални компетенции.

В изпитната програма са посочени единни национални критерии за оценка на професионалните компетенции, изискващи се за придобиване на първа степен на професионална квалификация.

II. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основна цел на обучението по професия **Тапицер** – първа степен на професионална квалификация е обучаваните да придобият теоретични знания, практически умения и личностни качества за реализация по придобитата професия в дейността на фирми за производство на тапицирани изделия.

III. ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕТО ИМ

1.ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ, ПРИДОБИТИ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ

1.1. Познава и спазва нормативните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.

1.2. Разпознава, извършва подбор и ползва дървесина, дървесни и тапицерски материали.

1.3. Обработва дървесината с ръчни инструменти и на универсални дървообработващи машини, като извършва спомагателни дейности.

1.4. Извършва основни операции в тапицерството, като използва ръчни инструменти, машини и съоръжения за тапициране.

1.5. Знае и изпълнява в последователен ред технологичните операции за тапициране с пружини, пружинни пакети и с поропласти.

1.6. Изработва тапицирано изделие с поропласти или пружини, извършва опаковане, товаро-разтоварни и спомагателни дейности в тапицерството.

2.УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ) И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ СТЕПЕНТА НА УСВОЯВАНЕТО МУ

Табл.№1

№ по ред	Учебни предмети Теми от учебното съдържание:	Критерии за оценяване (знания и умения)
1.	<p><u>Здравословни и безопасни условия на труд</u> Нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. Пожарна и аварийна безопасност. Професионален и здравен риск и долекарска помощ. Безопасни условия за работа и опазване на околната среда.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Познава и прилага основните нормативни документи за здравословни и безопасни условия на труд. ➤ Познава и спазва основни правила и норми за пожарна и аварийна безопасност. ➤ Познава характерните източници на професионален и здравен риск, и начините за оказване на долекарска помощ. ➤ Извършва безопасна работа и не допуска замърсяване на околната среда.
2.	<p><u>Материалознание</u> Строеж на дървото и дървесината. Свойства на дървесината. Недостатъци на дървесината. Строеж, свойства и приложение на дървесината на местнорастящи и тропически дървесни видове. Основни и спомагателни материали, използвани в дървообработването.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Описва строежа на дървото и дървесината.Изброява анатомичните й елементи. ➤ Познава и назовава физични, химични, механични и технологични свойства на дървесината. ➤ Описва недостатъците във формата на стъблото и в строежа на дървесината. ➤ Описва строежа, свойствата и дефинира приложението на дървесината на съответните дървесни видове. ➤ Познава и назовава основните материали в дървообработването. ➤ Познава и назовава спомагателните материали, използвани в дървообработването.
3.	<p><u>Технологии и машини в дървообработването</u> Разкрояване на масивна дървесина. Разкрояване на дървесни материали. Формиране на детайли от масивна дървесина. Профилиране на детайли. Шлайфане на дървесни повърхности.</p>	<p>Посочва видовете рязане и машините за разкрояване на дървесина. Посочва машини и схеми за разкрояване на плочи и други дървесни материали. Познава машините и изброява операциите за формиране на детайли. Познава машините и посочва операциите за профилиране на детайли. Дефинира процеса шлайфане, изброява видове шкурки и описва ръчно шлайфане на дървесина.</p>

4.	<p><u>Обработка на дървесината с ръчни инструменти</u> Видове ръчни инструменти.</p> <p>Подготовка на инструментите за работа. Изисквания за поддържане и съхраняване на инструментите. Правила за безопасна работа с ръчни инструменти. Изисквания за точност на обработка с ръчни инструменти.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Различава видовете ръчни инструменти (триони, рендета, длета, свредла, пили, цикли, шкурки). ➤ Изброява дейностите за подготовка на инструментите за работа. ➤ Посочва изискванията за поддържане и съхраняване на инструментите. ➤ Знае и прилага правилата за безопасна работа с ръчни инструменти. ➤ Изброява изискванията за постигане точност на обработката.
5.	<p><u>Учебна практика по дървообработване</u> Запознаване с учебна работилница. Организация на работното място и правилник за вътрешния ред. Правила за здравословни и безопасни условия на труд.</p> <p>Видове ръчни инструменти и операции. Изработване на олекотени изделия от дървесина. Обсъждане качеството на изделието и предаване в склада.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Знае и прилага правилата за организация на работното място и правилника за вътрешния ред. ➤ Знае и спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд в учебното производство. ➤ Познава, подготвя за работа и работи безопасно с видовете ръчни инструменти. ➤ Изработва олекотени изделия от дървесина, като спазва изискванията за качество.
6.	<p><u>Технологии в тапицерството</u> Основни понятия в тапицерството.</p> <p>Чертеж и конструкция на тапицирано изделие.</p> <p>Тапицирани изделия - класификация и изисквания.</p> <p>Материали, използвани в тапицерството.</p> <p>Машини, инструменти и съоръжения за тапициране. Технологични операции при изработване на тапицерия.</p> <p>Опаковане, съхранение и транспорт на тапицирани изделия. Икономически и трудово-правни знания.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Назовава основните понятия, използвани в тапицерството. ➤ Познава начините за графично оформяне на чертежи и елементите на правоъгълното проектиране. Разпознава основните конструктивни елементи и конструктивни съединения на тапицираните изделия. ➤ Посочва видовете тапицерия и тапицирани изделия и изискванията към тях. ➤ Познава и назовава основни, спомагателни и тапицерски материали, използвани в производството. ➤ Посочва ръчни инструменти, машини и съоръжения, използвани в тапицерството. ➤ Изброява технологичните операции, машини и съоръжения за изработване тапицерия с пружини, с пружинни пакети или с поропласти. ➤ Знае правилата за опаковане, съхранение и транспорт на тапицирани изделия. ➤ Знае и ползва основни икономически и трудово-правни понятия.

7.	<p><u>Учебна практика по специалността</u> Запознаване с учебна работилница по тапицерство.</p> <p>Запознаване с машините, инструментите и съоръженията в тапицерството.</p> <p>Основни конструктивни елементи на тапицираните мебели.</p> <p>Изработване на табуретка с поропласти или пружини.</p> <p>Обсъждане на качеството на изделието и предаване.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Знае и прилага правилата за организация на работа в учебната работилница. ➤ Познава, подготвя за работа и работи безопасно с ръчни инструменти, машини и съоръжения в тапицерството. ➤ Познава основните конструктивни елементи на тапицираните мебели. ➤ Изпълнява последователно технологичните операции за изработване на табуретка с поропласти или пружини, като спазва изискванията за качество.
----	---	---

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Държавните изпити за придобиване първа степен на професионална квалификация са два:

Държавен изпит по теория на професията

Държавен изпит по практика на професията

1. Държавният изпит по **теория на професията** е национален и писмен, провежда се на една дата за всички професии и за всички ученици (обучавани) с продължителност 4 астрономически часа. Учениците (обучаваните) работят по изпитна тема, която се изтегля в деня на изпита във всяко училище (обучаваща институция).

2. Държавният изпит по **практика на професията** се организира като изработване на изделие или част от изделие. Провежда се по график на училището (обучаващата институция) и е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа.

3. Държавните изпити за придобиване първа степен на професионална квалификация по теория и практика на професията се провеждат върху учебното съдържание, предвидено в учебните програми по професионална подготовка за курса на обучение.

1. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

Изпитните теми за държавен изпит по теория на професията са посочени в настоящата изпитна програма. Те включват учебно съдържание от учебните предмети от задължителната професионална подготовка по учебен план и се базират на професионалните компетенции.

2.НАИМЕНОВАНИЕ НА ИЗПИТНИТЕ ТЕМИ И АНОТАЦИЯ **КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ**

ИЗПИТНА ТЕМА № 1. Рамка за картина

План-тезис на учебното съдържание:

Строеж на дървото и дървесината.

Технологични операции за разкрояване и формиране на детайли от масивна дървесина.

Устройство и действие на еднотрионен циркуляр за надлъжно рязане.

Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на циркулярни машини.

Шперплат-предназначение, видове, строеж.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1.Описва строежа на дървото и дървесината и изброява анатомичните ѝ елементи.	10
2.Изброява в последователен ред технологичните операции и съответните машини за разкрояване на дървесината и формиране на детайли от масивна дървесина.	20
3.Описва устройството и работата с еднотрионен циркуляр.	10
4.Посочва правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа с циркулярни машини.	10
5.Назовава предназначението, видовете шперплат и строежа му.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 2. Мебелни плочи

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове мебелни плочи.Приложение, предимства и недостатъци.
- Подготовка на плочите за фурнироване.
- Подготовка на фурнира за фурнироване.
- Шлайфане на фурнировани плочи на лентова шлайфмашина.Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на лентова шлайфмашина.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1.Посочва видовете мебелни плочи и описва тяхното приложение, предимства и недостатъци.	10
2.Изброява в технологична последователност операциите за подготовка на плочите за фурнироване.	10
3.Изброява в технологична последователност операциите за подготовка на фурнира за фурнироване.Посочва начини за снаждане на фурнир.	15
4.Определя процеса шлайфане, видовете шкурки и описва работата на лентова шлайфмашина.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа на лентова шлайфмашина.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 3. Кутия за хляб от масивна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

Строеж на дървото и дървесината.

Слепване на дървесина.Видове лепила за дървесина.Основни свойства на лепилата.

Обработка на дървесината с ръчни инструменти.Видове ръчни инструменти(триони, рендета, длета) и правила за безопасна работа с тях.

Видове конструктивни съединения на детайли с детайли и широчина. Съединение с дибли.

Технологични операции за изработване на изделието.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Описва строежа на дървото и дървесината.	5
2.Определя процеса на слепване, посочва видовете лепила за дървесина и основните им свойства.	10
3.Изброява видовете триони, рендета и длета, изискванията за постигане на точност при обработване на дървесината с тях и правилата за здравословни и безопасни условия на труд.	15
4.Назовава видовете конструктивни съединения на детайли с детайли по дължина и по широчина.Описва съединението с дибли.	15
5.Изброява в технологична последователност операциите за изработване на кутия за хляб от дървесина.	15

ИЗПИТНА ТЕМА № 4. Дървено сандъче за инструменти

Анотация на учебното съдържание:

- Свойства и недостатъци на дървесината.
- Технологични операции и машини за разкрояване на масивна дървесина и обработване на детайлите до точни размери.
- Изработване на отвори и длабове в дървесината. Ръчни инструменти -свредла, маткапи, длета. Дрелки.
- Изработване на отвори на едновретенна пробивна машина - устройство и действие.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа с едновретенна пробивна машина.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1.Описва свойствата и недостатъците на дървесината.	10
2.Изброява в последователен ред технологичните операции и машини за разкрояване на масивна дървесина по дължина и по широчина, и за обработване на детайли до получаване на точни размери.	15
3.Назовава видовете ръчни инструменти за изработване на отвори и длабове и изискванията за постигане точност на обработката с тях.	15
4.Посочва устройството и описва работата на едновретенна пробивна машина.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд.	5

ИЗПИТНА ТЕМА № 5. Еднопластови плочи от масивна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства и недостатъци на дървесината.
- Видове плочи от масивна дървесина. Приложение,предимства и недостатъци.
- Конструктивни съединения на детайли с детайли по широчина при формиране на еднопластови плочи.
- Формиране на надлъжни базови повърхнини на детайли на абрихт. Устройство и работа на машината.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд на абрихт.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1.Описва свойствата и недостатъците на дървесината	10
2.Изброява видовете плочи от масивна дървесина и тяхното приложение,предимства и недостатъци.	10
3.Посочва възможните конструктивни съединения на детайли с детайли в еднопластови плочи.	15
4.Описва операциите за формиране на базови повърхнини на абрихт и устройството на машината.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд на абрихт.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 6. Дървени решетъчни каси от иглолистна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

Видове дървени каси. Основни и спомагателни материали за изработването им. Строеж, свойства и допустими недостатъци на иглолистната дървесина.

Технологични операции и машини за изработване на дървени решетъчни каси.

Разкрояване на иглолистна дървесина по широчина на многолистов циркуляр.

Правила за здравословни и безопасни условия на труд с многолистов циркуляр.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Изброява видове дървени каси и материалите за изработването им.	10
2. Описва строежа, свойствата и недостатъците на иглолистната дървесина.	10
3. Изброява в последователен ред технологичните операции и машини за изработване на дървени каси.	15
4. Посочва устройството и описва работата на многолистов циркуляр.	15
5. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд с многолистов циркуляр.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 7. Ламперия от иглолистна дървесина

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства и недостатъци на иглолистната дървесина.
- Обработване на детайлите до точни размери на щрайхмус.
- Надлъжно профилиране на детайлите - технологична последователност, машини за профилиране.
- Шлайфане на ламперията- видове шкурки, ръчно шлайфане, шлайфане на лентова шлайфмашина.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при шлайфане.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Описва свойствата и недостатъците на иглолистната дървесина.	10
2. Описва технологичните операции за получаване на точни размери на детайлите на щрайхмус. Особенности и правила при работа на щрайхмус.	15
3. Посочва видовете профили по надлъжните кантове и машините за тяхното изработване.	15
4. Определя процеса шлайфане, назовава основните части на лентовата шлайфмашина и изброява подходящите шкурки за иглолистна дървесина.	15
5. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при шлифоване.	5

ИЗПИТНА ТЕМА № 8. Мебелни рамки

План-тезис на учебното съдържание:

- Свойства на дървесината. Изисквания към дървесината за изработване на мебелни рамки.
- Видове мебелни рамки и тяхното приложение.
- Профилиране чела на детайли, машини и инструменти за профилиране.
- Основни ъглови съединения при обикновени рамки и рамки за кутии.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд при работа на банциг.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1.Описва свойствата на дървесината и посочва изискванията към дървесината за изработване на мебелни рамки.	10
2.Описва видовете мебелни рамки и тяхното приложение.	15
3.Определя в технологична последователност операциите за профилиране чела на детайли, посочва необходимите машини и инструменти.	15
4.Обяснява основните ъглови съединения на детайлите в обикновени рамки и в рамки за кутии.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд при работа на банциг.	5

ИЗПИТНА ТЕМА № 9. Детско столче от масивна дървесина с тапицирани седалка и облегалка

План-тезис на учебното съдържание:

- Разкрояване на детайли от масивна дървесина на универсален банциг, безопасна работа.
- Оформяне на точни базови повърхнини на абрихт, безопасна работа.
- Видове отвори за конструктивни съединения на детайли от масивна дървесина.
- Материали за изграждане на полутвърда тапицерна с пълнеж от поропласти.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1.Обяснява устройството на банциг, начините за разкрояване на масивна дървесина и безопасна работа.	15
2. Описва в технологична последователност оформянето на точни базови повърхнини на абрихт и изискванията за безопасна работа.	10
3.Изброява видовете отвори за конструктивни съединения на детайли от масивна дървесина.	10
4. Изброява материалите за изграждане на полутвърда тапицерна с пълнеж от поропласти.	15
5.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 10. Табуретка с тапицирана седалка

План-тезис на учебното съдържание:

- Конструктивни елементи на табуретката.
- Изработване на длабове за съединяване на конструктивните елементи. Машини и инструменти.
- Верижно-дълбачна машина - устройство и безопасна работа.
- Слепване на детайли от масивна дървесивна, основни видове лепила.
- Материали и съоръжения за изграждане на полутвърда тапицерна с пълнеж от поропласти.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Изброява конструктивните елементи на табуретката.	10
2. Описва операцията дълбане и видовете длабове. Посочва подходящи машини и инструменти.	10
3. Обяснява устройството на верижно-дълбачна машина и правилата за безопасна работа.	10
4. Описва процеса на слепване и посочва основните видове лепила, приложими при детайлите от масивна дървесина.	10
5. Изброява материалите и съоръженията за изграждане на полутвърда тапицерна с пълнеж от поропласти.	15
6. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.	5

ИЗПИТНА ТЕМА № 11. Стол с тапицирана седалка

План-тезис на учебното съдържание:

- Основи за изграждане на лека тапицировка. Начини за закрепване на тапицериата.
- Пружини за тапициране - видове и начини за закрепване.
- Разкрояване на пълнежни материали.
- Облицоване с лицеви материали и задънване на седалката.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Изброява видовете основи за изграждане на лека тапицерна и начините за закрепването ѝ.	10
2. Изброява видовете пружини и начините за закрепването им.	10
3. Описва видовете пълнежни материали и начините за разкрояването им.	15
4. Описва технологичния процес на облицоване с лицеви материали и задънване на седалката.	15
5. Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд, противопожарна и аварийна безопасност в тапицерството.	10

ИЗПИТНА ТЕМА № 12. Тапицирано стенно пано

План-тезис на учебното съдържание:

- Носеща рамка от масивна дървесина- конструктивни елементи.
- Видове съединения на детайли с детайли в обикновена рамка.
- Средни ъглови съединения чрез длаб и чеп- инструменти и машини за изработване.
- Облицоване на рамката с листов дървесен материал (шперплат, плочи от дървесни влакна).
- Тапицерия на стенното пано: пълнежни материали, лицеви облицовъчни материали.
- Правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерството.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1.Изброява конструктивните елементи на обикновени рамки и тяхното приложение.	10
2. Описва видовете съединения на детайли с детайли в обикновена рамка.	10
3.Обяснява средно ъглово съединение чрез длаб и чеп и начините за изработването му.	10
4.Посочва последователността на операциите при облицоване на рамката.	10
5.Изброява пълнежните и лицевите облицовъчни материали; описва разкрояването и закрепването им.	10
6.Изброява правилата за здравословни и безопасни условия на труд, противопожарна и аварийна безопасност в тапицерството.	10

3.ЛИТЕРАТУРА

- 1.Енчев, Е.и колектив, Материалознание, Земя.,1991
- 2.Манджукова, Х., В. Лазаров, Дървесинознание и материалознание,Техника, 1970
- 3.Попова, Е.и колектив, Технологии и машини в мебелното производство, Земиздат, 1992
- 4.Мръвкарров, Й.и колектив, Технология на мебелното производство, Земиздат,1988
- 5.Ключуков, Г. и колектив, Конструирание на мебели, Сиела, 1999
- 6.Илчев, Х., Технология на тапицерството, Техника,1984
- 7.Касабов, К.и колектив, Съвременна тапицирана мебел, Техника, 1984
- 8.Баев, Д.и колектив, Чертане и конструирание на мебели, Земиздат, 1988г
- 9.Златев, З., Учебна практика, Техника, 1978
- 10.Миленкова, А., Здравословни и безопасни условия на труд, Нови знания, 2001

5. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Държавният изпит по практика на професията се състои в изработване на изделие или част от изделие, в съответствие със съдържанието на учебните програми по учебна практика.

2. Изпълнението на дейностите на държавния изпит по практика на професията се възлага чрез индивидуални практически задания.

3. Индивидуалните практически задания се разработват в съответствие с професионалните компетенции, заложен в изпитната програма.

4. В индивидуалните практически задания се изписват:

- дейностите, които трябва да се извършат по време на държавния изпит по практика на професията;
- критериите за оценяване изпълнението на заданието, които се конкретизират на основата на единни национални критерии, заложен в изпитната програма.

5. Държавният изпит по практика е с продължителност до 3 дни по 6 астрономически часа. В деня, определен за държавния изпит по практика, всеки обучаван изтегля индивидуално практическо задание.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

Националните критерии за оценяване на индивидуалните практически задания са в съответствие с критериите за оценяване на професионалните компетенции. Към всеки критерий могат да се определят и показатели, които да подпомогнат учителите (оценяващите) при разработване на конкретните критерии за оценяване на всяко индивидуално практическо задание.

Общият брой точки от критериите за всички задания е един и същ и се определя чрез системата за оценяване на изпитната програма.

НАЦИОНАЛНИ КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ПРАКТИЧЕСКИ ЗАДАНИЯ

№ по ред	К р и т е р и и	П о к а з а т е л и	Брой точки
1.	Качество на изпълнението на изпитното задание.	<ul style="list-style-type: none"> • Съответствие на всяка завършена операция с изискванията на технологията. • Съответствие на крайното изделие или част от изделието със зададените му технически параметри.	40
2.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	<ul style="list-style-type: none"> • Познаване и спазване на основните правила за здравословни и безопасни условия на труд в тапицерското производство. • Правилно използване на лични предпазни средства. • Разпознаване на опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа. • Описване на дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната работа.	10

3.	Организация на работното място.	<ul style="list-style-type: none"> • Подредждане на инструменти и материали, в съответствие с последователността на технологичните операции. • Целесъобразна употреба на материалите. • Почистване и подредждане на работното място. • Работа с равномерен темп за определено време. 	5
4.	Самостоятелен контрол при изпълнение на изпитното задание.	<ul style="list-style-type: none"> • Контрол на техническите показатели (текущ и на готовото изделие), съгласно изпитното задание. • Отстраняване на дефекти (при необходимост). • Оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание. 	5
		О Б Щ О	60

ИЗПИТНО ЗАДАНИЕ

Изработване на тапицирана седалка за табуретка с твърда основа, пружини и поропласт

№ по ред	К р и т е р и и	П о к а з а т е л и	Брой точки
1.	<p>Качество на изпълнението на изпитното задание:</p> <p><u>Изработване на тапицирана седалка за табуретка с твърда основа, пружини и поропласт</u> при спазване на технологичната последователност на операциите:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изработване на твърда основа; • Облицоване на основата със зебло; • Заковаване на пружини към основата. • Монтиране на вложка и поропласт. • Обличане с нелицеви и лицеви тъкани. 	<ul style="list-style-type: none"> • Подбира материали и изработва твърда основа за седалката. • Заковава зебло към основата. • Избира подходящи пружини и ги заковава към основата. • Избира лепило и залепва вложка и поропласт. • Подбира нелицеви и лицеви тъкани и облича седалката. 	40

2.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	<ul style="list-style-type: none"> • Познава и спазва основните правила за здравословни и безопасни условия на труд в дървообработването и при изработване на тапицирани изделия. • Правилно използва лични предпазни средства. • Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа. • Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната работа. 	10
3.	Организация на работното място.	<ul style="list-style-type: none"> • Поддържа инструменти и материали в съответствие с последователността на технологичните операции. • Употребява материалите целесъобразно. • Почиства и поддържа работното място. • Работи с равномерен темп за определено време. 	5
4.	Самостоятелен контрол при изпълнение на изпитното задание.	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва контрол на техническите показатели (текущ и на готовото изделие) съгласно изпитното задание. • Отстранява дефекти (при необходимост). • Оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание. 	5
О Б Щ О			60

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Системата за оценяване на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация е точкова. Максималният брой точки за оценяване на всяка изпитна тема и на всяко индивидуално практическо задание е 60 точки.

2. Оценяването на всяка изпитна тема се извършва по критериите към нея, определени в изпитната програма.

3.Оценяването на всяко индивидуално практическо задание се извършва по критериите, изписани в него, които са разработени на базата на националните критерии, определени в изпитната програма.

4.Всеки член на съответните изпитни комисии, включително председателите, преглеждат и оценяват разработените изпитни теми, преглеждат и оценяват индивидуалните практически задания,изслушват защитите им и вписват определения от тях брой точки в съответния индивидуален протокол.

5.Реалният брой точки от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява като средноаритметичен с точност до 0,01 от точките на всички членове на съответните изпитни комисии.

6.На всяка изпитна тема се поставя рецензия и реалният брой точки, с които тя е оценена, под които се подписват всички членове на комисията.

7.В индивидуалните практически задания се изписва реалният брой точки, под които се подписват всички членове на комисията.

8.Цифровата оценка с точност до 0,01 от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява по формулата:

ЦИФРОВА ОЦЕНКА = 0,1 X РЕАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ

9.Цифровите оценки се вписват в протоколите за резултатите от държавния изпит по теория на професията и от държавния изпит по практика на професията.

10.Цифровите оценки се обявяват най-късно до пет дни след приключване на изпитите.

Авторски екип:

- 1.инж. Незабравка Евтимова, МОН
- 2.инж. Маргарита Лазарова, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
- 3.инж. Нина Костова, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
- 4.инж. Николина Винева, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
- 5.инж. Румяна Стефанова, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен
- 6.Пламен Николов, ПГ „Захарий Зограф”, гр. Плевен